

III. Gimnazija Maribor

Mihail Jurjevič Lermontov: Junak našega časa

O avtorju:

Lermontov se je rodil leta 1814 v Moskvi. Podobno kot Puškin je izhajal iz plemiške družine in tudi sam živel burno življenje. Pri starosti treh let mu je umrla mati, zato je skrb zanj prevzela babica. Ko je bil star 13 let, se je skupaj z babico preselil v Moskvo in se šolal najprej v Plemiškem penzionatu, nato pa je bil sprejet na filozofsko fakulteto v Moskvi. V tem času je po zgledu ostalih pesnikov, posebno Puškina in Byrona, že pisal pesmi. Leta 1832 je zaradi spora z enim izmed svojih profesorjev zapustil univerzo in se preselil v St. Petersburg. Tu se je vpisal v šolo gardijskih podpraporščakov in konjeniških junkerjev.

Lermontov je vsej Rusiji postal znan v letu 1837, ko je napisal pesem Pesnikova smrt, v kateri ostro kritizira rusko družbo, ker je po njegovem uredila, da je bil pisatelj in pesnik Puškin ubit v dvoboju. S to pesmijo je izrazil vso žalost in jezo ruskega naroda, ki jo je hitro vzelo za svojo. Ko so oblasti izvedele, kdo je avtor pesmi, so Lermontova obtožile, aretirale in poslale na Kavkaz. Vendar pa se je na prošnjo njegove babice in sorodnikov leta 1838 vrnil v St. Petersburg. Umril je v dvoboju, star komaj 26 let. Cenijo ga kot izjemno nadarjenega poeta, pisatelja in dramatika, vrednega naslednika Puškina, ki je izpostavil in upodobil najboljše izmed ruske tradicionalne literature.

Roman ruskega pisatelja Mihaila J. Lermontova je bil izdan leta 1840.

Obdobje:

Junak našega časa je romantični roman in v nekaterih potezah znanilec realističnega romana. Spada v obdobje romantike v 18. stoletje.

Podrobna vsebina:

1. del

Bela

Roman je sestavljen iz dveh delov. V prvem delu je najprej zgodba o Beli in Pečorinu. Pripovedovalec potuje po Kavkazu in sreča Maksima Maksimiča, štabnega kapitana. Noč sta preživela v koči ob ognju in čaju in pripovedovalec je slutil, da mu lahko Maksim pove marsikaj zanimivega, zato je načel pogovor. Res mu je Maksim pripovedoval o Grigoriju Aleksandroviču Pečorinu, mladem oficirju, 25, ki mu je bil dodeljen. Imel je nenavaden značaj: lahko je bil zelo družaben ali povsem tih in zamaknjen vase. Močan, pogumen in spreten, spet drugič rahlega zdravja in strahopeten. Maksim je imel občutek, da je moral biti bogat. Tako sta šla nekoč skupaj na svatbo Azijcev. Tam je Pečorin spoznal hčerko kneza, ki ju je povabil, in se vanjo takoj zaljubil. Na poroki pa je bil tudi razbojnik Kazbič, kateremu je bila Bela prav tako všeč. Maksim je šel malo na zrak in preslišal pogovor med Kazbičem in knezovim sinom Azajatom. Kazbič je imel enkratnega konja in Azajat ga je na vsak način hotel imeti. Ponujal mu je celo čredo konj, pa tudi svojo sestro Belo, vendar je bil razbojnik neomajen. Nato je Pečorin ponudil Azajatu Kazbičevega konja, če mu pripelje Belo. Dvojna ugrabitev se je posrečila. Kazbič se je seveda maščeval in je ubil knezovega sina ter hčerko, Bela pa je bila prve dni v ujetništvu zelo nesrečna. Pečorin jo je komaj osvojil. Nato sta bila štiri mesece srečno zaljubljena, potem pa se je je Pečorin naveličal in ob njej mu je postalo dolgčas, Bela pa je trpela, ker je slutila, da je ne ljubi več tako kot prej. Pečorin ji je prepovedal, da hodi na trdnjavo, ker se je bal, da jo bo Kazmič ugrabil. Ko sta šla z Maksimom na lov, je Bela kljub prepovedi šla do potoka in Kazmič je izkoristil priložnost. Maksim in Pečorin sta se spustila za njim, ranila njega in konja, on pa je ranil Belo, ki je dva dni zatem umrla. Pečorina so me premestili, odšel naj bi v Gruzijo, zdaj pa naj bi bil spet v Rusiji. Nato se je pripovedovalec ločil od Maksima, kasneje pa sta se spet srečala.

Maksim Maksimič

Srečala sta se v krčmi, kjer je moral pripovedovalec počakati tri dni, da bi lahko nadaljeval pot. Pripeljala se je lepa kočija, za katero je sluga povedal, da je Pečorinova. Maksim se je novice razveselil in naročil slugi, naj pove svojemu gospodarju, da ga čaka. Prepričan je bil, da bo Pečorin zapustil večerjo pri polkovniku in bo prišel obiskat svojega starega prijatelja, vendar ga je čakal zaman. Naslednji dan je bil Pečorin že pripravljen na odhod, pa ga je pripovedovalec nekoliko zadržal, da je Maksim prišel pravočasno. Hotel ga je objeti, Pečorin pa mu je hladno ponudil roko. Bil je vzvišen in zadržan, mudilo se mu je dalje. Ni si vzel časa za klepet, hitro se je poslovil in nadaljeval pot v Perzijo. Maksim je bil razočaran nad njegovim vedenjem, saj ga je imel za prijatelja. Bil je tako jezen, da je Pečorinove zapiske takoj izročil pripovedovalcu in sploh mu ni bilo mar, kaj se bo z njimi zgodilo.

Pečorinov dnevnik (predgovor)

Pečorin je umrl na poti iz Perzije, zato je pripovedovalec lahko objavil njegove zapiske.

Taman

Po službeni dolžnosti je prenočil v zanikrnem obmorskem ruskem mestecu. Ker so bile vse hiše zasedene, so ga dali v samotno kočo na bregu, kjer je domoval slepi deček. Ponoči se je izmuznil iz hiše, oficir pa mu je sledil. Videl je, kako se je slepec srečal z dekletom, skupaj pa sta počakala na moškega, ki je priveslal. Bili so tihotapci. Zjutraj je dekletu povedal, da jih je zalotil in da jih lahko ovadi. Dekle ga je spretno zvalilo ponoči na breg, od tam pa v čoln in na morje, kjer ga je hotelo potisniti v vodo, vendar je bil sam uspešnejši. S težavo je priveslal do obale, tudi ona se je rešila. Spet je priveslal Janko in ker je njihovo početje postalo spričo Pečorinove vednosti prenevarno, je dekle odšlo z Jankom, slepega dečka pa sta prepustila samemu sebi. Pečorin je ugotovil, da mu je deček ukradel vse stvari in jih znosil na obalo. Jezen in hkrati srečen je zapustil kraj.

2. del

Konec Pečorinovega dnevnika

Knežna Mary

Pečorin je v Pjatigorsku, kjer sreča Grušnickega, s katerim je bil skupaj v bojnem oddelku. V toplicah je tudi kneginja in njena hčerka, knežna Mary. Grušnickemu je všeč, Pečorin pa se namerno ne zmeni zanj in se jima tako zameri. Nato pride v toplice Vera, nekdanja Pečorinov ljubimka, ki je poročena s starčkom. Ona je še zmeraj zaljubljena v njega. Da ne bi ljudje posumili v njuno vezo, se dogovorita, da bo on izkazoval naklonjenost Mary. Mary se vanj zaljubi, on pa se z njo samo poigrava. Po drugi strani pa Vera postane ljubosumna. V znak ljubezni do nje naj bi ji Pečorin sledil v Kislovodsk, druge toplice. Po tednu dni se jim tam pridružita še kneginja in njena hčerka. Grušnicki vidi v Pečorinu svojega tekmeca, zato raznese novico, da se nameravata z Mary poročiti. To Pečorina zelo razjezi. Mary da vedeti, da je ne ljubi. Nekega večera je dogovorjen z Vero pri njej doma. Ve, da mu nekdo sledi. Ko odhaja od nje, se pomudi še pred oknom Mary (stanujejo v isti hiši), kjer ga zalotita Grušnicki in nek komandant. Na srečo jima ubeži. Grušnicki ga obrekuje, Pečorin hoče, da se mu opraviči. Pozoveta se na dvoboj. Komandant si je zamislil spletko, da bo napolnil samo pištolo Grušnickega, Pečorin pa bo imel prazno. Ker je Pečorin preslišal njihove pogovore, ve za namero in jih na mestu streljanja razkrinka. Prvi strelja Grušnicki in Pečorina zadene v koleno, Pečorin pa ga ustrelji. Po dvoboju je premeščen na Kavkaz, kjer sreča Maksima Maksimiča.

Fatalist

V kozaški naselbini so zvečer kartali in nekoč je pogovor nanesel na usodo. Nek poročnik Vulić je predlagal stavo. Pečorin je rekel, da človekova usoda ni določena vnaprej. Vulić je v pištolo nasul smodnik. Ko je ustrelil prvič, se pištola ni sprožila, ko je ustrelil drugič, je preluknjal čepico. Kljub vsemu je imel Pečorin občutek, da bo Vulić tiste noči umrl. Res se je tako zgodilo. Ko se je vračal, ga je nek kozak napadel in preklal s sabljo.

Oznaka oseb:

- **Pečorin:** mlad ruski plemič, ki je v mladosti rad zahajal v visoko plemiško družbo, a se je kasneje tega naveličal. Romantična osebnost, obdarjena s številnimi talenti. Teh talentov se zaveda, zato se čuti vzvišenega nad okoljem. Z ljudmi, ki jih srečuje, ravna čustveno brezбриžno in tudi moralno neodgovorno, zato jih povečini tudi onesreči.
- **Maksim Maksimič:** vojak na Kavkazu, zgovorna in prijazna oseba, ki za razliko od Pečorina ni nikoli čutil ljubezni od neke druge osebe. V življenju je veliko prestal in je imel že veliko izkušenj z različnimi stvarmi.
- **Bela:** prijazno, veselo deklo, ki je pripadala enemu od kavkaških plemen, zna zelo lepo peti. Zelo je ljubila Pečorina, vendar tega ni znala prav pokazati. Preveč naivna oziroma premalo ubogljiva na trenutke, kar jo je na koncu tudi stalo življenja.
- **Grušnicki:** vojak; sprva dober Pečorinov prijatelj, vendar se njuno prijateljstvo konča kmalu po tem, ko Grušnicki spozna knežno Mary; zaradi ljubosumja je hotel prijatelja (Pečorina) pahnuti v smrt, a na koncu Grušnicki izgubi boj.
- **Knežna Mary:** visokega družbenega stanu; malce naivna (zaradi mladosti), Grušnickova neuslišana ljubezen, mogoče premalo odločna na trenutke in povsem podrejena svoji materi.

Dogajalni čas in prostor:

Dogajanje romana je postavljeno v čas pisateljevega življenja in ustvarjanja. Delo ima precej avtobiografskih potez. Delno se dogaja v Moskvi, delno pa tudi v kavkaških gorah, kjer je glavni junak služboval kot vojak.

Osebno mnenje:

Pečorin kot junak mi ni preveč ugajal. Njegova zaverovanost vase, njegov odnos do žensk in njegov prezir do človeških slabosti in šibkosti se mi zdijo preveč arogantni.